

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 15. februarja.

— Začel se je po slovenski deželi, posebno po Kranjski lov na tiste, ki hočejo peticionirati do cesarja. Eno žrtvo imamo že zaznamovati. Jošt Čuk v Kranji je od c. kr. glavarja Derbiča obsojen na 40 gld. globe ali na 8 dni zapor, ker je adresu na prostovoljno podpisovanje po Kranji nosil. Živio! Upamo, da bo de pritožba, katero je vložil, prvo obsodbo ovrgla.

Sicer pa nij čuda, da tako postopanje c. k. organov ljudi straši. V tacih razmerah je veliko, da se naš narod še tako možgato vede in da se še toliko podpisov zbira. Vsa-kih sto bi lahko veljalo za tisoč.

Samo ob sebi se torej obsodi, kar še prtlja organ ljubljanskih nemškutarjev in vlade, „Tagblatt“ od zadnje sobote o neuspahu, „fasku“ in pobitji našega prizadevanja glede podpisovanj peticij. —

Isti organ se zviha in opravičuje, da nij slovenskega naroda sramotil, temuč samo njegove voditelje. Dalje zagovarja absolutistične in protustavne naredbe c. kr. okrajnih glavarjev in deželne vlade proti nam ter se hoče s tem umiti, da take naredbe niso sicer lepe, a proti nam, ali proti voditeljem ljudstva so za to, ker delamo terorizem na ljudstvo, ter ga strahujemo, da mora z nami hoditi. Ali — kje imamo mi in naši voditelji sodnijo in upravo na razpólog, da bi terorizirali vaše Jošt Čuke s 40 gld. globe ali 8 dni zapor, kakor vi v Kranji? Kje

imamo komisarje, da bi dajali vaše časopise s terorizmom konfiscirati? Kje žandarje, da bi nam terorizirali in strahovali, kakor vaši? —

— Istega dne prinaša graška „Tagespost“ članek z naslovom „aufgaben der krainischen liberalen“, v katerem se nekdo iz Ljubljane (?) oglašja ter pravi, da zdaj „ko so Mladoslavenci v pota starih prišli“ je pravi čas, da se liberalci (pod tem zaznamkom „Tgspst.“ misli tisto svojati in tujad na Kranjskem, ki se Bachovih ordonanc veseli, konfiskacije, globe in zapore odobrava in žandarm-ske bajonete za zavezniške ima) — da se liberalci vzdignejo na delo in najprvo ustanove nov nemškutarsk časopis v slovenskem jeziku, in sicer, da bi menj stalo, naj bi se štajerski „Dorfbote“ prestavljali. — Kolikokrat so ustavaki že napovedali, da pojdejo tudi med slovenske novinarje, pa še zdaj niso nič storili. Pač so se bili v Mariboru že enkrat zaleteli, ali njih „Svobodni Slovenec“ je imel, ko je v svojem zenitu stal, 13 naročnikov, med katerimi jih 7 ni slovenskih ōrk nij poznalo. Taka osoda bo de tudi kranjski „Dorfbote“ imel. Saj nemajo reveži moči. Ko bi jim njih mati policija uredila list, potem bi ga že izdajali; sicer pa so za svoja dva nemška organa na Kranjskem morali naročiti si urednike iz rajha, kateri še dandenes študirajo slovenske politične razmere iz dunajskih nemških listov.

Prošnja do cesarja.

— Iz Zagorja na Notranjskem 15. februarja: V vseh vaseh zagorske in knežške županije je vsakateri, ako je le pisati znal, z velikim veseljem peticijo do cesarja podpisal. — Tudi na našega župana je došel ukaz od c. kr. okrajnega glavarja v Postojni. Koliko uspeha je imel, priča priloženih 135 lastnoročnih podpisov. A. D. (Prejeli Ur.)

— Iz Dobrove pri Ljubljani 16. februarja: Tudi naša občina je pristopila k peticiji družih slovenskih rodoljubov in to potrjuje s 171 podpisi. Živela sloga! (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz Bohinja na Gorenjskem 12. feb.: Naš občinski odbor in vsi večji posestniki so podpisali prošnjo do cesarja, katero Vam pošljem z 81 lastnoročnimi podpisi. (Prejeli Ur.)

— Iz Čepovana na Goriškem 13. febr.: Naša občina pristopi po podpisih g. župana in odbornikov in drugih posestnikov peticiji do cesarja. (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz zgornje savinske doline 16. februarja: Občinski zastopi v Mozirji, na Rečici ino na Ljubnem so adresu proti volilni reformi enoglasno sprejeli in podpisali, ter jo Nj. Veličanstvu odposlali. Tukaj je vse ljudstvo proti tej nameravani volilni reformi.

— Iz topliške občine na Dolenjskem 16. februarja: Naš občinski odbor

Listek.

Naše narodno nemškutarstvo.

(Nekaj za: „sram nas bodi“ in poboljšajmo se!)

Te dni mi je slučajno prišel v roke poljski, v ruski Varšavi izhajajoči, popularno-znanstveni časopis „Niwa“, v katerem je že pred par leti prof. Bronislav Grabowski priobčil interesanten sestavek: „Slovenci. Dežela in zgodovina.“ Naletel sem v tem časopisu v štev. 17, 18, 21 in 22 od pretečenega leta na zanimiv potopis, v katerem nam neznan poljsk popotnik priobčuje svoje opazke o Slovencih. Med drugim v št. 17 opisuje tudi Ljubljano in ljubljansko čitalnico. Pravi, da je v Ljubljani, v naši stolici, po ulicah slišal več nemškega nego slovenskega in potem popisavši osnovo in namere slovenskih čitalnic nadaljuje:

„Bilo je zvečer v čitalnični restavraciji. V eni sobi so sedeli pri dveh mizah sami Slovenci, da, celo odlični možje, ki stoje na čelu narodnega življenja v Ljubljani. In kakov jezik so govorili ti gospodje med soboj? Se ve, da nemški! Samo s točajem in točajkami rabijo narodno govorico. Pristopim

k enemu teh gospodov, in ga nagovorim po slovensko. Tudi on je govoril z menoj slovenski, menda zarad tega, ker nijsem bil Slovenec. Tedaj materin jezik rabi tem gospodom samo zato, da se porazumevajo s točaji in tujci. Razen tega se rabi slovenski jezik pri raznih slavnostih, kadar je potreba javno pokazati, da „smo“ Slovenci in da nam je drag materin jezik. Iz kratka: materin jezik se rabi za demonstracije, za sluge in tujce, ki ga morejo govoriti“ ...

„Temu se ne moremo (?) čuditi, ako pomislimo, da Slovenci imajo do sedaj samo nemške šole, da ves razvoj njih uma se vrši v nemškem jeziku, in da slovenski jezik se razlaga po srednjih šolah samo kot učni predmet. Nemško omikani starši govore s svojimi otroki prevladno po nemško, vsled tega se navadijo od prve mladosti ob vseh bolj abstraktnih predmetih misliti po nemško itd. Skoro noben omikani Slovenec ne računa drugače, kakor v nemškem jeziku. Samo nekateri se privadijo, da njih dušne moči tudi v materinem jeziku mislijo. K temu pripomaga še ta okolščina, da slovenščina nema (?) za dosta abstraktnih pojmov za mišljenje. Preudarivši vse to, moremo si pred-

staviti, koliko truda stane v začetku vsacega Slovenca pisariti v slovenskem jeziku in kakove ovire mora skušati samostalno razvijati slovenske literature, katera se vendar vedno širi, razvita in množi. A ta literatura upliva z ene strani samo na prosto, malo omikano ljudstvo, z druge strani pa prevladno na izobražujočo se mladino ali bolje: samo na moški del slovenske mladine. Omikana ženska, ki rada čita in se rada razgovarja po slovensko, je redka izjema. Skoro vse omikane ženske in velik del omikanih moških so tega mnenja, da govoriti po nemško ali po italijansko je veliko več „nobel“, no govoriti v jeziku, kateri je bil pred nedavnem izključivi jezik ubogega kmeta. Domači jezik mnogo omikanih družin in društev je nemški, na italijanski meji laški. Patrijarhi in prvaki slov. naroda, kakor Koseski, Bleiweis, Costa i. dr. govore doma po nemško. Kdor bi pa bral njih spise, bi se ve da tega ne mislil, nego bi bil prepričan, da trdoglavno in brezozirno rabijo samo materin jezik. Govor v materinem jeziku do sedaj še pri mnogih nij izgubil demonstrativnega teatralnega značaja. Moglo bi se to šteti za nenaravno pri-

z g. županom in vsi posestniki in volilci, kakor sploh vsi veljavni možje iz topliške županije so pristopili s 121 glasovi peticiji do cesarja proti krivici, katera nam žuga dragi biser narodnosti požreti. (Podpise prejeli. Ur.)

— Od sv. Mihela v Mali pristavi 16. februarja: Vsa naša glavna županija z g. nadžupanom na čelu je pristopila prošnji do cesarja. (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz Koroškega se nam piše 16. februarja: Po vsem slovenskem Koroškem se podpisuje prošnja do cesarja, katero je bila sklenila „Slovenija“ v Ljubljani. Na čelu podpisov je naša „Trdnjava“. Prave korenjake so se skazali zopet rodoljubni Ukijani v kanalski dolini; podpisali so vsi posestniki od konca do kraja — župan in ves srenjski zastop. Isto tako vro so ravnali pogumni Svečani, Sv. Janžani in Glinčani po Rožnji dolini. Slava jim! Slava tudi vrlim kmetom in fužinarskim delavcem na Bistrici in v Bajtišah; slava hrabrim narodnim posestnikom na Žihpoljah, v Pokerčah, v Hodišah in v Železnikah, da se od nikogar niso dali odplašiti. To pa je samo začetek. Dvajsetkrat toliko jih še pride iz slovenskega Gorotana. (Slava starodavnemu slovenskemu Gorotanu! Ur.)

— Iz breškega okraja se nam poroča 16. februarja: Še zmirom podpisujejo v raznih občinah na adresu zoper neposredne volitve, kar koli nekoliko samostojno in domače misli. Iz daljnih krajev celo dohajajo zavedni kmetje prosit, če je še kaj praznih pól, da dobé podpisov v svojej bližini.

Breški sodnijski — zloznani nemškutarski — okraj, ki šteje 15.839 prebivalcev, je že 1425 lastnoročnih podpisov naravnost do presvitlega cesarja poslal.

— Dalje so poslale peticije do cesarja občine: Lašče, Dvorska vas in Turjak.

kazen, a če se poznajo uzroki, se mora nasproti smatrati za naravno (??). Bodi kar bodi, a to je faktum, da po nekaterih ulicah Dunaja se sliši več češkega, no po nekaterih krajih Ljubljane slovenskega....“

Opisavši notranjo osnovo čitalnice in omenivši, da jih več hodi v čitalnico „kvar-tat“ in „nemško konversirat“, nego čitat, nadaljuje naš potopisec: „Kakor v vseh večjih čitalnicah, tako se tudi v ljubljanski nahaja knjiga za pritožbe, nasvete in vprašanja; samo da je v drugih čitalnicah ta knjiga odprta radovednosti vsacega, mej tem ko se more v ljubljanski čitalnici videti samo to, kar je zapisano na zadnjih dveh straneh; ostali listi so prešiti s „cesarsko“ nitjo in zapečateni z nekoliko pečati. En družabnik je popraševal v knjigi, zakaj so zapečateni prejšnji listi. Dobil je kratek in robat odgovor: „Radovedneži!“ Zdi se mi, da to dosta znači duh absolutizma in brezobzirnih avtoritet, kateremu se poklanjajo ljubljanski patrijarhi in „patres patriae.“

Tudi našim „nezmotljivim prvakom“ poljski potopisec marsikatero debelo zarobi, pa o tem naj molčim, saj jim tudi ne prizanašamo. Kogar uže to boli, kar sem tukaj predstavil, ta naj se prime!

Politični razgled.

Notranje dežele.

Načrt postave o volilni reformi se je državnemu zboru predložilo ter obstoji iz dveh predlogov: iz principijelnih odločeb, katere osnovno postavijo o državnem zastopu od 21. decembra 1867 sprejmené ter iz postave, katera odločuje volilne okraje. Da se prva postava sprejme, treba večine dveh tretjin, za drugo pa zadostuje prosta večina. Pa tudi postava o delegacijah se spreminja, ker se bodo znanprej delegati volili po neposredno voljenih državnih poslancih. Da se razvidi sestava prihodnjega državnega zbora, dodamo številko poslancev za vsako deželo in skupino.

	Veliko posestvo.	Mesta in trg. zbornice.	Kmetijske občine.	Skupno število.
Češko	23	38	30	91
Dalmacija	1	2	6	9
Galicija	20	16	27	63
Dolenje-Avstr.	8	19	9	36
Zgornje-zelnograško	3	7	7	17
Štajersko	1	2	2	5
Koroško	4	10	9	23
Kranjsko	1	4	4	9
Bukovina	2	3	5	10
Moravsko	3	3	3	9
Silezija	9	16	11	36
Tiroljsko	3	4	3	10
Vorarlberško	5	5	8	18
Gorica in Gradiska	—	1	2	3
Istrija	1	1	2	4
Trst	1	1	2	4
	85	136	130	351

Poslanci v kmetijskih skupinah se volijo po volilnih možeh in v drugih skupinah po volilcih neposrednje. Volitev se vrši pismeno in tajno: vendar pa v skupini kmetijskih občin v deželah, kjer se pri volitvah za deželni zbor ustno glasuje, tudi znanprej ustno glasovanje ostane. (V čem tedaj se razločuje ta volilna reforma od dozdaj veljavnega volilnega reda? Volitve na kmetih ostanejo ustne in neposredne. Je-li to liberalno?) Voliti sme vsak državljan, kdor je vsaj 24 let star ter ima vse lastnosti, katere terjajo volilni red za državni zbor. Tudi odločbe gledé pravice izvoljenim biti, ostanejo nespremenjene. Državni poslanci se volijo na šest let. (Kakor nekdanji Schmerlingovi.)

Poljska delegacija še zmirom nij izrekla svoje poslednje besede ministerstvu. Manjšina hoče vsakako stopiti iz državnega zbora, kadar pride volilna reforma na posvet. In potem bode tudi za večino težko ostati v zbornici.

Vnanje države.

Angleška vlada je storila nov korak do ravnopravnosti. Zbornica poslancev je obravnavala v seji 14. februarja predlog o premembi višjih učilišč na Irskem. Minister Gladstone je izrekel svoje misli o različnih predlogih za izboljšanje odgoje ondi. Vera ne more delati tu nobenega razločka, to bi bilo proti načelom sedanje vlade. Potem dokaže statistično, da se katoliški Irski po pravici pritožujejo čez sedanjo učno sistemo. Zato ima tudi tako imenovani Trinity Collegium v Dublinu čez dalje manj študentov. Zato predlaga, da se oni kolegij združi z dublinsko univerzo, katere učni svet bode štel 28 udov, ki bodo voljeni brez ozira na razliknost vere. Končno apelira govornik na zbornico, da naj predlog nepristransko pretrse, da pomaga s tem dublinski univerzi zopet do nekdanje slave. Načrt je bil po tem prebran. Drugo branje bode čez 14 dni. Brez dvoma bode postava sprejeta.

Italijanska zbornica poslancev je pretresavala proračun za leto 1874. Sklenila je, da se dovoli za brodovje več, nego je vlada terjala, ker je admiral Rybotti poročal o dobrem stanju laškega brodovja. Postava zaradi cerkvenih korporacij pride v kratkem na vrsto.

Vest, da so se Španjci iznebili monarhije, ter napravili močno, svobodno republiko, razveselila je vse poštenjake celega sveta, ki privoščijo svobodnemu, delavnemu

narodu, da se vlada sam, ter uživa sad svojega truda. Zato je nova španjska vlada takoj našla povsod veliko zaupanje. Severni Amerikanci so jo po svojem poslancu v Madridu takoj priznali. Isto je tudi od strani Francozov gotovo. Oboji bodo svojo novo tovaršico moralno, pa tudi materijalno podpirali. Pa tudi pri denarnih zavodih ima nova vlada zaupanje. Tako ji je banka pariška takoj posodila osem milijonov, in bode še več, ako bode treba. Tudi španjska narodna banka v Madridu je ponudila vladi svojo pomoč. Nasproti pa je ta novica jako vznemirila tiste, ki so navajeni po svojih palačah zapravljeni to, kar je narod s svojimi žulji pridobil, ter zaničljivo gledati iz svojih višav na uboge plebejce. Začeli so menda slutiti, da je njih čas prišel, ker narodi so politično dozoreli. Prvi v tem oziru je nemški cesarski dvor v Berlinu, ki bi po vsemu svetu rad upeljal „kraljestvo pobožnih vad“, to je, zatiranje narodov in absolutizem. Zato organ njegov, „Nordd. All. Ztg.“ jako sovražno piše proti španjski republiki. Da po vladnem listu pritkavajo tudi organi tako imenovanih narodnih liberalcev, to je nov dokaz, da so Prusi hlapčevski narod, ki nij za svobodo. Pa tudi drugim dvorom španjska republika nij všeč, ker se boje, da bi tudi njim ne ušla kravica iz hleva. Tako so na Dunaji prve telegrame skrili, novinarji so izvedeli vest še le od španjskega poslanca. Dvori bi radi napravili spravo med obema strankama burbonske dinastije na Francoskem, da bi potem preuklenili republiko ondi. Se ve da bi se tudi španjska potem težko obdržala. Avstrijski poslanec Apponyi v Parizu baje na vso moč za to intrigira. Mislimo pa, da se monarhistom ne bode pospešilo; preje bodo še Portugalci nasledovali svojim sosedom Španjcem, ter proglasili republiko.

Prvi čin nove španjske vlade je bilo pomiloščenje političnih jetnikov, ki so bili zaprti v fortu Barcellona. Castelar bode vsem vladam poslal spomenico zaradi španjske vnanje politike. V Madridu vlada najlepši red, pa tudi po okrajnah je vse priznalo novo vlado. Kralj Amadej je že prišel s svojo rodovino v Lisabon, od koder se bode podal zopet v domovino.

Dopisi.

Iz Ljubljane 17. febr. [Izv. dop.] (Direktne volitve in ljubljanska kupčijska zbornica.) Prepričal sem se, da mnogim tukajšnjim rokodelcem nij dovolj jasno, kaj pomeni novo projektirana volitvena reforma, posebno pa zloglasna direktna volitev ozir kupčijske zbornice. Ne čudim se jim, a izjasniti jim hočem v Vašem cenjenem časniku, kar žalibog ne moremo storiti v javni sednici kupčijske zbornice, kajti seje kupčijske zbornice se zadržujejo ali nalašč, ali pa se na izid nove volitve čaka. Menimo, da bi ne smeli dalje čakati ob času, ko se je že mnogo drugih večjidel nemških kupčijskih zbornic o tej reformi izreklo, in ko naše deželsko prebivalstvo marljivo znano peticijo podpisuje. Vzemite si tedaj dragi sobratje, rokodelci! sledeče v znanje: Vsled volitvene reforme bi kranjska kupčijska zbornica imela voliti enega državnega poslanca skupno z ljubljanskim mestom. Ker pa kupčijska zbornica ima pravico voliti dva poslance v mestno kurijo deželnega zbora, in je tukaj pri naših razmerah odločljiva za večino te kurije, kadar ima dva poslance v državni zbor voliti, tedaj je očitvidno v enaki vrsti z deželnim zborom prikrajšana v svojih pravicah, in bi skoraj vso svojo važnost izgubila. Kupčijska zbornica bi dalje po vzajemni volitvi z mestom bila obsojena k večni manjšini, in ne more nikakor pri majhnem številu svojih glasov, katerega koli upljiva

na volitev imeti. Naj ima kupčijska zbornica izmed odbornikov večino te ali one stranke, vendar je popolnem omtvena v tako važnem izrazu svojega mnenja. Naj vam bo tedaj prošnja do našega presvitlega cesarja, da nas ohrani krivice, vsem ljubljanskim rokodelcem in obrtnikom živo priporočena! A. Perme.

Od Ptujá, 12. febr. [Izv. dop.] Pruska država, osnovana po večini na podlogi nekdanjih slovanskih bivalcev pozneje potujenih, žene na vso moč in nagloma na to, da masten del raztrgane Poljske padši prvič 1793 a poslednjič 1815 v prusko žrelo brže bolje ponemči; dosle šče se je ondešnjim stanovnikom neka drobna drtina narodne svobode na vid pripuščala, a za sedanje nagute pangermanske vlade berlinske hiti kakor kača udavka stisniti in zadušiti poslednje ostanke poljske narodnosti v veliki vojvodini poznanski, zato je popečiteljstvo za bogočastje zabranilo v poljščini propovedati in blagovest razlagati v Wongrowieci gimnazijskem učencem. Toda proti toliko krivični naredbi ministerski povzdignol je veliki vladika Ledochowsky prosved; obenem pa je ta častni Poljak prepoved dal veroučniku onega zavoda, da poljskim dijakom niti ne dopusti nemških pesmi peti, niti jim nemški propovedati. Naši trpeči bratje na Poznanskem nahajajo se oziroma na nemško cesarjevino v veliki pogibeli, in ako političke razmere ne dobodo preinake, v kratkem spreminejo kot narod. V tem zlosrdenem položaji povzdiguje duhovni načelnik za svojo in svojega naroda tlačeno pravo očinski glas, vsaj prosved proti barbarskemu ukazu, napina vse žile, da obrani narodnost svojim vernikom. Tako junaški ravna pravi duhovni oča, ki ni najemnik ali zakupnik, nego jegovo srce gori in plameni ter prenaša gomilo neprilik za sorodnike, kajti jegova duša je blaga dobro znajoča in čuteča svete dolžnosti, ktere ga vežejo na narod. — Predlitavska Avstrija tudi po nemški svojiti, vso oblast imajoči in isto vedno obdržati hotēči, goji že mnogo časa nemčevalne kane rabeča raznolika sredstva na hitro uresnitev nam pogubnih početij, in sicer z jako povoljnim uspehom, v čemur so največ grešili in šče gnjusno greše medli in puhli sinovi naše krvi; vendar v naši državi, kder je nemštvo v toliki manjšini, itak strastno in nepopustljivo od vlade podpirano, ni se preveč bati, da bi se nadalje tujil slovanski narod, ker dnes se v vseh panogah zaveda svojega bitka in žitka, in vsi Slaveni v Avstriji dolže bolje spoznavajo in razumevajo svoj solidarni nalog kot pogodbo svoje rešitve, odkoder mora prihajati skupno in nerazdelno delovanje, kar nas jači in hrabri v bridkih borbah, ter gotovo naplati častnoj zmago in zboljšico naših hrapavih in trnatih razmer. Po vzornem primeru Ledochowskega spodobilo bi se slovenskim duhovnim načelnikom štati najviše na narodnem stražišču in branišču, ter brez straha odbijati vse krivice, ktere den na dnoma tepejo in šibajo naš narod, resno in brez bojazni vlagati pri vladi in vladarju svojo veljavno besedo za narodove koristi, v zborih duhovitimi govori pobijati zlohotne navale vreščečih kavranov na nas in zoper nas; — toda ne samo nikakše branilne, zagovorne in tvarne pomoči od obilno plačenih vladik na Slovenskem, marveč neusmiljeno tlačenje in dušenje slovenskega življa, zator vsega

narodnega ljudstva koristečega gibanja in napredka, pregon in prezir resnično narodnih duhovnikov, posilno in brezobzirno nemčevanje v besedi in pismu. Slovenec! kde so tvoji Rojačiči, Ledochowski, Strossmayerji? bodo li skoro nastopili častno pozorišče v obzorji lepe naše domovine?

Iz Marenberškega okraja na Štajerskem 12. febr. [Izv. dop.] Dolgo časa že, blizu pol leta, hodi po našem okraji nekakov mož, trdeč da je opravnik nekega graškega zavarovalnega društva. Omenjeno društvo v tem okraji itak ima svoje zastopnike; in zarad tega se nam v tem okraji precej sumljivo dozdeva, je-li njegovo izpovedanje istinito; ter ne razumemo, kaj ta človek tako dolgo brez vsega posla tukaj okolo postopa in ljudi nadleguje zopetovanim nagovarjanjem, da naj se pri njem zavarujejo, in seveda plačujejo zavarovalnino. Je-li mu kdo zato zaupal kakov denar, nam nij znano, a to znamo, da se mu ne godi kaj dobro; česar gotovo ne bi bilo, ako bi tako važen posel imel. Dobro bi bilo zatoorej, da se reč razjavi, da posebno društvo, od njega zastopano, kakor pravi, svojo pozornost nanj obrne; pa tudi drugi svet, ker ta mož, okolo postopaje agitira zoper „Slovenijo“, in zdaj zopet zoper podpisovanje slovenske prošnje do presvitlega cesarja.

Nij bilo še mogoče našemu ljudstvu na nemško-slovenski meji osloboditi se teškega nemškutarskega jarma, kar se je videlo pri nabiranji podpisov za prošnjo, kako sumljivo so nekateri, katere nemškutarji v žepu imajo, prošnjo pogledovali, češ da mi Slovenci jim hočemo nemško „špraho“ odpraviti, tako, da se je nobeden ne bo smel več učiti! Svojim prijateljem, ki so rodoljubi, ne verujejo; ako pa kak nemškutar, ki ne zna niti visoko čislane nemščine, tem menj slovenščine, kaj reče, to verujejo, kakor Turek svoj koran. Vsi pa, ki pridno hodijo k zborom našega slovenskega političnega društva, ali pa so društveniki Mohorjevega društva, so brez izjemka z veseljem se podpisali, znamenje, da se je pri nekaterih že začelo daniti. Pravilno slovenski pisati, tudi brez malo izjemkov naši popolno slovenski kmetje ne znajo, čemur je krivo naše šolstvo, ki je v tem okraji sila nemškutarsko nekdaž bilo in še zdaj je, ker narodnih učiteljev manjka in šolski zastopi z vso močjo podpirajo nemškutarstvo. To vidimo tudi v nekterih župnikovinah, posebno spadajočih v vladikovino sekovsko n. pr. pri sv. Lovrencu na Radlu, kjer so v celi fari menda le dve čisto nemški hiši; zaradi katerih župnik, sam ne umeč slovenskega, celo leto nemško pridiguje. Sobota, pred malo leti popolnem slovenska, je zdaj do čista ponemčena; imajo tam že od nekdaž starega školnika, seveda nemškega; tudi v cerkvi je vse nemško. Muta je čez polovico ponemčena, kjer se tudi v šoli nič slovenskega ne uči razen krščanski nauk, katerega slovenski učiti je začel prejšnji g. farni oskrbnik, za kar mu slava!, upamo, da bo to novi g. župnik nadaljeval. Veliko truda je tedaj treba, tukaj na nemški meji, da nas nemčurska pošast ne zaduši; posebno pa duhovniki in učitelji ne bi smeli rok križem držati, tem manj pa temu nasprotovati.

Iz Vozenice na Štajerskem 12. febr. [Izv. dop.] Naš mnogozasluženi g.

dekan in nadžupnik Anton Galuf bil je od knezoškofa labodskega imenovan za konsistorijalnega svetovalca zarad svojih velikih zaslug kot šolski nadzornik in dekan, katero slednjo službo že več od 26 let opravlja. Rojak pokojnega slavnega vladike Slomškega, ki je pred njim bil tukaj dekan in nadžupnik, bil je ravno tako iskren njegov prijatelj. Priletni mož je prav vedrega duha in dobrega srca: spoštovan od vseh, ki ga poznajo, od svojih duhovnih sobratov pa ljubljen kot oče. V nemških šolah, izučen vendar je goreči domoljub, in ker so mu oči zarekle čitati časnike, kaže srčno sočutje za svojo ljubljeno domovino in narod slovenski, ter rad posluša pripovedovati o narodnem gibanji Slovencev. Že davno želeči, da bi mu priznali njegove zasluge ter ga oveselili kako poslavitvijo, smo to zdaj dočakali, čeravno v pičli meri.

Izvirni telegrami „Slov. Narodu“.

Iz Dunaja 17. febr. Denes je imel ustavni odbor državnega zbora sejo, v kateri je bilo posvetovanje o volilni reformi. Poljaki, kateri so udje tega odbora, izstopijo. — Španjska republika od strani Avstrije in Nemčije nij še priznana. — Garibaldi je nevarno zbolel.

Iz Dunaja 17. febr. (Oddan dve uri kasneje, od drugega našega poročevalca.) V ustavnem odboru izreka Grohol-ski, da je volilna reforma prelomljenje ustave (verfassungsbruch), da se je Poljaki ne bodo udeležili. Poljaki na to zapuste sejo.

Domače svtari.

— (Iz Šent Vida nad Ljubljano) se nam poroča, da so te dni žandarji v čitalnico prišli iskat „Slovenski Narod“, da bi ga konfiscirali, a zelene številke 34. nijso dobili. Potem so šli v Vižmarje v privatno hišo ravno po tistem poslu. Zdi se, da je nemško-liberalna vlada naročila žandarmom in c. kr. oblastnijam po vsej deželi naš list proganjati, kar je za nas najboljše spričevalo in morda še — reklama za dobro stvar. Torej le na noge g. policaji!

— (Ples v čitalnici) ljubljanski v nedeljo nij bil posebno obiskovan; a marljivi plesalci in plesalke so veselo rajali do jutra.

— (Mraz.) Prav nepričakovano — vse je kazalo na zgodnjo pomlad — nam je burja prinesla snega in mraza. Termometer kaže po noči in v jutro — 8° do — 10° R. mraza na veliko radost krčmarjev, ki so že obupali, da bodo letos svoje ledenice napolnili. Denes gre voz za vozom ledu. Pijača, to je pivo in vino, bode tedaj po leti lehklo hladna, samo da bi bila tudi dobra in ne taka žlobodra, kakor se po raznih krčmah toči. V Ljubljani posebno je nemogoče dobiti masele poštene pive.

— (Adresa na cesarja) je tudi na Goriškem naletela na ovire, kakor kaže sledeči dekret, ki je bil po goriškem glavarstvu razposlan na vse županije: Slavnemu županstvu v Politično društvo „Soča“ sklenilo je v zadnjemu splošnem zbirališču obe prošnji za napravo narodnih srednjih šol in proti vpeljavi neposrednih volitev na županstva razposlati, da bi ona taiste podpisala in podpise veljavniših občanjev preskrbele. —

Ker je od ene strani društvo „Soča“ prestopilo meje pristojne društvene delavnosti, ker zamorejo prošnje le od njenih udov ne pa prošnje od občinskih uradov ali od privatnih in družbi nedotičnih oseb in od druge strani bi županstvo svoja lastna področja prestopilo, ko bi se udeleževalo političnih agitacij, je povabljam, da se o zadevi teh namenov družbe „Soča“ tesno drži postavno pripuščenih mej in da mi na vsaki način o naključbah poroči. Ces. kr. okrajno glavarstvo v Gorici 8. febr. 1873. C. k. namest. svet. I. R. Rechbach l. r.

— (Pevčev humor in njegova pokora.) V „Soči“ priobčuje znani slovenski pisatelj in prof. na goriški gimnaziji g. Fr. Levec sledeče originalno „poslano“ nekemu slovenskemu uredniku ljubljanskega časopisa. „V 2. št. svojega časopisa ste ponatisnili mojo pesen „Mlada mati“, s katero sem se bil uže pred 11 leti v Nečáskovem „Vencu“ — pregrešil. Če ste uže v moje pesni tako zaljubljeni, da je brez mojega dovoljenja v svojem časopisu ponatiskujete, potem Vas uljudno prosim, bodite tako dobri in prizanašajte vsaj mojim mladostnim poetičkim grehom; ali pa, če se jih popolnoma ne morete ogniti, tiskajte je brez mojega podpisa, kajti neprijetno mora biti učitelju slovenščine, ako v javnem listu bere take pesni s svojim podpisom, zoper kakoršne v šoli vsak dan zabavlja.“

— („Koroško ob času nadvladanja Slovencev“) je bil naslov predavanju, ki ga je imel gimn. profesor F. Jäger 24. preteč. m. v sobi historično-naravoslovesnega društva v Celovci pred obilno množico poslušalcev, večidel pripadajoča nemškemu rodu. Veselilo nas je, da je g. Jäger, čeravno Nemec, jako zanimivi predmet skoraj povsem Slovanom ugodno rešil ter brez vsake, tudi le najmanjše strasti pripovedal, kedar, kako in kje da so se Slovani in posebno Slovenci naselili. Omenil je tudi Samota, njegovo kraljestvo in slednjič boje, ki so jih imeli poganski Slovenci z bavarskimi vojvodi. Potem je podal kratek opis značaja, šeg in vere starih Slovanov. Marsikdo bi bil sicer pričakoval bolj obširen popis zadnje točke, ker je o tej reči jako mnogo znanega in prav zanimivega. Konečno je še enkrat določeno dokazal, od kod da je beseda „Kärnten“, namreč od prvotno-slovenske besede Goratan, iz katere so zaporedoma nastale besede: Carantanum, Carantinia, Carintia, Karnden, Kärnten. — Gospodje poslušalci so pač imeli priliko slišati iz ust poštenega Nemca resnico in pravico. O predavanji bi sicer še marsikaj radi povedali, ali Besedniku prostora primanjkuje; izrekamo pa našo hvalo za volitev tega predmeta, ker so predavanja o slovanski zgodovini pri nas v Celovci le bele vrane.

„Besednik.“

— (Družba sv. Mohora.) „Besednik“ poroča: Prva letošnja seja družbinega odbora dne 1. februarja je bila namenjena konečni razsodbi o rokopisih, kateri so tekmečovali za razpisana družbina darila. Ne manje nego 30 večih in manjših povesti in 25 podučnih spisov je bilo odboru v presojo izročenih. Žalibog, presojevalci so našli le malo dobrega zerna; izmed povesti nij bila obdarovana nobena. Nekateri so samo dijaške poskušnje, nekateri sicer izvirne, tudi zanimive a brez

podučnega jedra; drugim zopet se pozna, da so skovane v naglici, brez da bi se bili mladi pisatelji ravnali po zlatem Horacijevem nauku: „Nonum prematur in anum“. Sprejela se je zgodovinska črtica: „Janez Sobieski — poljski kralj“, katera se porabi v Koledarji. — Boljši in vrednejši so bili spisi in razprave podučnega zapopadka. Enoglasno se je prisodilo darilo po 35 gld. sledečim spisom: 1. „Spominina Notranje-Kranjsko“, spisal gosp. Jože Levičnik v Železnikah; 2. „O zvezdah repaticah“, spisal g. —m— v Celovci; 3. „Pa lež, kaj jo to?“ spis. g. Franjo Krakovec; 4. „Pet plemen človeškega rodu“, poslal g. Anton Levec, osmošolec v Ljubljani in 4. „Vertnarica“, kratek navod, pridelovati zelenjavo in oskrbovati cvetice, sestavlja g. Peter Gross, učitelj v Gorjah. — Dopali so dalje sestavki: „Naravoslovne črtice“, spisal g. J. O. v Novem mestu; „Slovenskim fantom“, spisal g. Fr. Z. v Gradci in „Kako sedela toča“, poslal g. Franjo Krakovec; po nasvetu gg. presojevalcev odbor te spise prevzame in prisodi pisateljem na račun nagrade 15 gold.; kar bodo v natisu dajali več, to se jim doplača ob svojem času. — Gledè obširnejšega rokopisa: „Zlate bukve slov. Vedeža“, katere je g. Vincencij Podláz prevodil po slavoznani Heble-novi knjigi: Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes, je obveljal predlog, naj družba rokopis prevzame in ga porabi za Večernice. — Temu namenu bode „Zlate bukve“ popolnoma ustregle; kajti g. pisatelj jih je razdelil v večere in sicer tako, da obsega vsaki oddelek ali večer petero spisov. 1. Popis nebesni: bodi si zemlja, solnce, luna itd. 2. Eno šaljivo naučno povest in zraven nekoliko resnih. 3. Nekaj iz naravoslovja, zemlje- in narodopisja. 4. Koristne nauke in 5. tu pa tam kako zastavico. — Tako uredjena bode knjižica pridobila družbine ude za-se, da, večkrat jo bodo brali, tem lepša se jim bode zdela. Čestitamo g. pisatelju za te zares zlate bukve. Da bode količkaj mogoče, spravi jih družba že prihodnje leto na svitlo.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 20. febr. Kuglerjevo pos. 1974 gl., in Podgorškovo, 1110 gl., obe v Celji.

— Suharjevo, 581 gl., 80 kr., na Berdu. — Kosovo, 2210 gl. in Zmavčevo, 1903 gl., v Brežicah. — Učurjevo, v Litiji. — Vodopivčevo, 670 gl., v Šmarji na Saji.

Konkurzi: Služba učitelja, cerkovnika in orglarja v Kamni Gorici, 250 gl., do 1. marca na okr. šolski svet v Radoljci.

Tuji.

17. febr.

Pri **Elefantu:** Medunice z družino iz Zagreba. Kemaj iz Kapošvara. — Starič iz Dunaja. — Kuger iz Trsta. — Ganderma iz Koroškega. — Menah iz Reke. — Dolenc iz Razdrtega. — Primožič iz Litije. Kobler iz Litije. — Dekleva iz Planine. — Taufre iz Višnje gore.

Pri **Maliču:** Spielman — Dachen. — Graf iz Dunaja. — Weiss iz Dunaja.

Pri **Zamorecu:** Zupan iz Pesnice. — Dromajer iz Gradca.

Dunajska bors 17. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	60
1860 drž. posojilo	105	60
London	109	25
Kreditne akcije	338	75
Akije narodne banke	1000	—
Napol.	8	70
C. k. cekini	—	—
Srebro	108	25

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—15)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Stornallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Plučna sušica je ozdravljiva!

dokazano v knjigi, katera je ravnokar v 8. natisu na dan prišla in katerej uže **mnogotisoč novospomlad življenja** zahvaljuje. Način lečenja je vsakterniku razumljivo popisan od **M. Auerbach-a. Zdravljenje je preprosto, stroški mali, povsod rabljivo, vseh radikalni.** Dobiva se na pošiljatev 1 tolarja 5 sreb. grošev = 2 gl. = frank. 40 Cts. od (247—20)

J. V. Albert-u

München, Maximiliansstr. Nr. 37.

Tolažba in pomoč na plućih bolnim.

Gospod dvorni zaloznik Jan. Hoff, glavna zaloga na Dunaji, št. 3 Kolovratring 3, poprej: Kärntnerring št. 11.

V Postojni 28. novembra. Vaši čokoladni praški so se jako dobro izkazali, prosim pošljite zopet 1 funt kakor hitro mogoče.

Jak. Ogrinec,

c. kr. naddesetnik okrajne deželne brambe.

Ludm. t. r. u 29. marca 1872. Prosim Vas uljudno še za 30 sklenic zdravilnega piva iz sladovih izlečkov, in 3 škatlice sladnih bonbonov za prsa, kakor navadno po poštne povzetji. Prosim, tole malo naročilo kmalo izpeljati, ker sem se Vaših sladovih preparatov, kateri mojim bolehnim plućem tako dobro šinijo, uže navadil.

Franc Sedlacek.

Gy. a. l. u (pri Velikim Varadinu) 9. marca. Veseli uspeh in olajšanje mojega dolgoletnega kašlja v prsni kar morem edino le zavzvanji Vaše mnogo hvaljene sladove čokolade pripisovati, veže me starega moža, Vam svojo prisrčno hvalo izreči. Ne bodem opušal, to „dobrodejno zdravilo“ tudi drugim betežnim tega okraja priporočati. Ob enem prosim za 5 funtov sladove čokolade št. 1 in 1 škatljo čokoladnih praškov.

Vencel Petrasek,

kr. ogerski veliki zaloznik tobaka.

Dobiva se pravo v Ljubljani pri g. Mart. Gollobu in Ed. Mahru, v Vipavi pti g. Ant. Deperisu.